

Genomlysning 2025–2026

Kultur- och utbildningsnämnden

Beslutande instans: Kultur- och utbildningsnämnden

Datum för beslut: 2025-06-18 § x

Diarienummer: 2025.142 KUN

Innehåll

1.	Sveriges mest effektiva kommun	4
1.1.	Kultur- och utbildningsnämndens genomlysning 2025–2026	4
1.2.	Övergripande aspekter som påverkar nämndens ekonomi	5
2.	Kultur-och utbildningsnämndens effektivitet	7
3.	Gymnasiet.....	7
3.1.	Ekonominyckeltal	7
3.1.1	Kvalitetsnyckeltal	8
3.1.2	Personalnyckeltal	10
3.2.	Analys av resultat och effektivitet.....	11
4.	Vuxenutbildningen.....	12
4.1.	Ekonominyckeltal	12
4.2.	Kvalitetsnyckeltal	13
4.3.	Analys av resultat och effektivitet.....	14
5.	Kulturverksamhet	14
5.1.	Ekonominyckeltal övergripande	14
5.2.	Kulturskolan	15
5.3.	Ekonominyckeltal kulturskolan	15
5.4.	Kvalitetsnyckeltal kulturskolan	15
5.5.	Biblioteket	16
5.6.	Ekonominyckeltal biblioteket	16
5.7.	Kvalitetsnyckeltal biblioteket	16
5.8.	Besökare och utbud till övriga kulturella mötesplatser	17
5.9.	Analys av resultat och effektivitet.....	18
6.	Öppen ungdomsverksamhet	19
6.1.	Ekonominyckeltal	19
6.2.	Kvalitetsnyckeltal	19
6.3.	Analys av resultat och effektivitet.....	19
7.	Fritidsverksamhet	20
7.1.	Ekonominyckeltal	20
7.2.	Kvalitetsnyckeltal	21
7.2.1	Nolhaga Parkbad	21
7.2.2	Beläggningsgrad sporthallar	22
7.2.3	Beläggningsgrad scener	22
7.2.4	Beläggningsgrad konstgräsplaner	24
7.2.5	Deltagartillfällen idrottsföreningar	25
7.2.6	Antal LOK-deltagare per 100/invånare 7–25 år per RegSO-område år 2023.....	25
7.3.	Analys av resultat och effektivitet.....	27
8.	Uppföljning av möjliga förflyttningar	28
8.1.	Effektiviseringsåtgärder på kort sikt	28
8.2.	Effektiviseringsåtgärder på lång sikt	29

8.3.	Effektiviseringsåtgärder som utreds.....	29
9.	Möjliga förflyttningar för ökad effektivitet 2025–2026	30
9.1.	Möjliga förflyttningar som ska undersökas av kultur- och utbildnings-förvaltningen	31

1. Sveriges mest effektiva kommun

Den offentliga sektorn i Sverige går mot en utmanade framtid med ett utökat behov av kommunal service samtidigt som resurserna kommer vara mindre. Om Alingsås kommun ska kunna garantera en hög välfärd och samtidigt kunna nå vision 2040 så behöver ett omställningsarbete genomföras. Av den anledningen har Alingsås ett övergripande mål – att bli Sveriges mest effektiva kommun.

Målet innebär att Alingsås ska ha en så hög kvalitet som möjligt utifrån kommunens förutsättningar.

För att Alingsås ska nå detta mål behöver kommunen ha bättre resultat än andra liknande kommuner och samtidigt ha kostnader som inte överstiger kommunens referenskostnad, det vill säga den kostnad verksamheter förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Att infria detta mål åligger samtliga nämnder, bolag och verksamheter och berör samtliga områden som kommunen ansvarar för. En förutsättning för att det ska kunna infrias är ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar utifrån respektive grunduppdrag.

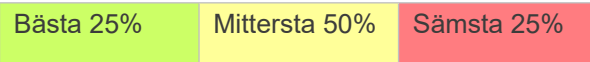
Hur arbetet framskrider med att bli Sveriges mest effektiva kommun, är något som kontinuerligt behöver analyseras. Kultur- och utbildningsnämndens främsta verktyg för detta är den årliga genomlysningen av nämndens verksamhet.

1.1. Kultur- och utbildningsnämndens genomlysning 2025–2026

Enligt Alingsås styrmodell ska kommunens nämnder årligen ta fram en genomlysning av sin verksamhet. I genomlysningen ska nämnderna analysera hur dess verksamheter bidrar till kommunens mål att bli Sveriges mest effektiva kommun. Nämnderna ska även se över organisation, gränsdragningar och om förvaltningens arbete kan genomföras på ett mer effektivt sätt. Det ska även genomföras ett arbete för att samordna resurser och roller på ett mer effektivt sätt i både kommunkoncernen som helhet, inom kommunen och mellan de olika nämnderna. Även samverkan med andra kommuner är något som bör undersökas i de fall det är lämpligt.

Inledningsvis presenteras nyckeltal som redogör för kultur- och utbildningsnämndens verksamheter, hur resultat har förändrats över tid eller hur nämndens resultat står sig i jämförelse med andra kommuner. Därefter följer en jämförelseanalys som visar hur kultur- och utbildningsnämnden bidrar till att uppnå det övergripande målet – att bli Sveriges mest effektiva kommun. Dokumentet avslutas med en sammanställning av nya förflyttningar som kan genomföras. Detta är den andra genomlysningen som kultur- och utbildningsnämnden genomför. Den föregående genomlysningen antogs den 19 juni, § 70, och resulterade i ett antal åtgärder som nu följs upp.

Kultur- och utbildningsnämnden har en bredd av verksamheter inom sitt ansvarsområde. Inom flera av dessa verksamheter finns det nationella nyckeltal att följa upp och analysera. Inom kultur- och fritidsområdet finns det dock färre nyckeltal att följa upp och jämföra sig med varför förvaltningen valt att lyfta fram några av förvaltningens egna nyckeltal vilka följs upp kontinuerligt. De flesta nationella nyckeltalen är hämtade från statistikdatabasen Kolada och där det är möjligt kommer jämförelser med andra kommuners resultat göras med färgkoderna röd, gul och grön. De bästa resultaten får en grön färg (25 % av de kommunerna med bäst resultat), de sämsta får en röd färg (25 % av de kommunerna med sämst resultat) och de i mitten får en gul färg (övriga 50 %). Nyckeltalen kommer att jämföras med de två kommunerna Lerum och Trelleborg samt med siffror som visar utfall för "Kommunsnittet" ("Alla kommuner, ovägt medel" i Kolada) samt "Liknande kommuner"¹. Trelleborg utgör en av kommunerna i Koladas "liknande kommuner gymnasieskola 2023" och har valts ut då det har ungefär samma invånarantal som Alingsås samtidigt som kommunen även ingår i en liknande avtalssamverkan avseende gymnasieskolan som den som finns inom Göteborgsregionen. Utöver detta kommer jämförelse genomföras med Lerum då denna kommun är en del i GR-samverkan gällande gymnasieskolan. Lerum och Alingsås är båda pendlingskommuner nära storstad och har liknande invånarantal. Lerum har några faktorer som skiljer sig från Alingsås gällande den socioekonomiska sammansättningen av befolkningen vilket skulle kunna påverka utfallet av de kvalitativa måtten i jämförelsen.

1.2. Övergripande aspekter som påverkar nämndens ekonomi

Kultur- och utbildningsnämndens verksamhet bedrivs i flera fall i specialfastigheter, såsom Nohaga Parkbad, Nohaga ishall samt övriga idrottsanläggningar. Dessa fastigheter är till stor del nyproducerade eller nyligen renoverade, vilket innebär att grundhyrorna är höga på grund av anläggningarnas särskilda karaktär.

Inom fritidsverksamheten, som inkluderar idrottshallar, ishall och Nohaga Parkbad, utgör lokalkostnaderna cirka 71 procent av de totala kostnaderna. Detta innebär att verksamhetens servicenivå riskerar att påverkas negativt om lokalkostnaderna ökar i

¹ Liknande kommuner utgör en jämförelsegrupp med sju kommuner som strukturellt liknar Alingsås kommun 2023. Gruppen "Liknande kommuner gymnasieskola" baseras på uppgifter om referenskostnad (70%) och invånarantal (30%) och utgörs av Enköping, Lidköping, Motala, Piteå, Trelleborg, Upplands Väsby och Ängelholm.

Gruppen "Liknande kommuner övergripande" baseras på uppgifter om strukturstyrkostnad (60%), invånarantal (20%) samt skattekraft (20%) och utgörs av Ale, Enköping, Karlskoga, Nynäshamn, Strängnäs, Trelleborg och Ängelholm.

snabbare takt än den generella kostnadsutvecklingen inom förvaltningen. Mot bakgrund av detta står nämnden inför utmaningar kopplade till de kraftigt ökade kostnaderna för vissa objekt till följd av de senaste årens höga inflation. Förvaltningen är även beroende av intäkter från betalande besökare inom fritidssektorn för att upprätthålla en ekonomi i balans. Detta skapar både en möjlighet till ökade intäkter och en sårbarhet vid eventuella minskningar i besöksantalet.

När det gäller gymnasieskolan är verksamheten marknadsutsatt, där skolpengen följer elevens val av skola. Om en större andel elever än idag väljer att studera vid andra gymnasieskolor än Alströmergymnasiet innebär detta ökade kostnader för nämnden.

2. Kultur-och utbildningsnämndens effektivitet

Här presenteras de nyckeltal som bedöms vara de som är mest centrala för att bedöma kultur- och utbildningsnämndens effektivitet. Nyckeltalen är indelade i kategorierna ekonomi och kvalitet.

I den mån det har varit möjligt jämförs Alingsås kommuns resultat med genomsnittet bland Sveriges kommuner och med de kommuner statistikdatabasen Kolada anger som strukturellt liknar Alingsås. Resultaten jämförs även med Lerum och Trelleborg.

För vissa nyckeltal är en direkt jämförelse med andra kommuner inte möjlig. I dessa fall redovisas istället Alingsås resultat över tid.

3. Gymnasiet

3.1. Ekonominyckeltal

	2022	2023	2024
Effektivitetsindex, kommunal gymnasieskola			
Alingsås	51	52	Publiceras hösten 2025
Trelleborg	25	30	Publiceras hösten 2025
Lerum	41	49	Publiceras hösten 2025
Liknande kommuner, gymnasieskola	40	49	Publiceras hösten 2025
Kommunsnitt	51	53	Publiceras hösten 2025
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%)			
Alingsås	-1,5	1,6	0,5
Trelleborg	-0,9	1,4	2,0

Lerum	-9,9	-6,3	-
Liknande kommuner, gymnasieskola	2,1	0,7	3,5
Kommunsnitt	2,7	2,9	2,4
Nettokostnad anpassad gymnasieskola, kr/inv			
Alingsås	250	333	-
Trelleborg	317	392	327
Lerum	333	317	-
Liknande kommuner, gymnasieskola	331	364	393
Kommunsnitt	358	383	401

Källa: Kolada

3.1.1 Kvalitetsnyckeltal

	2022	2023	2024
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)			
Alingsås	72,7	73,5	71,6
Trelleborg	69	65,2	67,3
Lerum	69,7	75,1	65
Liknande kommuner, gymnasieskola	65,6	65	64,9
Kommunsnitt	53,4	55,3	54,9
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)			
Alingsås	75,3	75,4	75,2
Trelleborg	71,2	72,2	68,7
Lerum	70,8	75,9	79,1

Liknande kommuner, gymnasieskola	66,4	70,2	68,7
Kommunsnitt	63,8	65,5	67,0
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, kommunal verksamhet, andel (%)			
Alingsås	82,3	82,5	81,2
Trelleborg	82,4	81,3	76,3
Lerum	79,2	81,3	83,2
Liknande kommuner, gymnasieskola	77,4	80,6	79,6
Kommunsnitt	69,5	72,1	74
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%), avvikelse från modellberäknat värde			
Alingsås	0,0	-3,3	-3,0
Trelleborg	-3,7	-8,5	-6,4
Lerum	-7,3	-7,3	-9,1
Liknande kommuner, gymnasieskola	-4,0	-4,0	-2,8
Kommunsnitt	-1,1	-0,8	-0,2
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%), avvikelse från modellberäknat värde			
Alingsås	-1,8	-1,6	-6,0
Trelleborg	-7,2	-5,8	-7,3
Lerum	-10	-7,0	-7,6
Likande kommuner, gymnasieskola	-4,8	-2,6	-2,9
Kommunsnitt	0,7	0,3	0,5
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)			
Alingsås	61,0	63,9	59,3
Trelleborg	50,0	47,4	48,2

Lerum	60,2	63,5	53,9
Liknande kommuner, gymnasieskola	49,2	49,6	48,9
Kommunsnitt	38,8	40,7	40,0
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, högskoleförberedande program kommunala skolor, andel (%)			
Alingsås	84,7	83,6	82,2
Trelleborg	82,9	84,5	79,2
Lerum	81,7	84,4	81,5
Likande kommuner, gymnasieskola	74,9	75,7	75,4
Kommunsnitt	77,1	77,4	78,1

Källa: Kolada

3.1.2 Personalnyckeltal

	2022	2023	2024
Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i gymnasieskola, kommunala skolor, andel (%)			
Alingsås	85,7	89,5	88,8
Trelleborg	84,4	82,6	88,2
Lerum	94,1	94,2	87,9
Liknande kommuner, gymnasieskola	86,6	89,4	91,1
Kommunsnitt	81,6	81,7	84,4

Källa: Kolada

3.2. Analys av resultat och effektivitet

Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex för kommunal gymnasieskola. Den kvalitet som mäts i kvalitetsindex bygger på resultat av Skolinspektionens elevenkät samt den förväntade andelen elever som tar examen inom fyra år givet olika socioekonomiska förutsättningar som är unika för kommunen. Resursindex beskriver bland annat den förväntade kostnaden per elev med hänsyn taget till vilka program som gymnasiet bedriver. Indexvärdena är relativa, vilket innebär att de visar hur huvudmannen står i förhållande till andra huvudmän som omfattas av statistiken. Det förekommer visst bortfall i underlaget, och fristående gymnasiehuvudmän är inte inkluderade i statistiken.

Effektivitetsindex för den kommunala gymnasieskolan i Alingsås låg på 52 år 2023 vilken innebär en ökning med ett indexsteg jämfört med 2022. Det ligger i nivå med kommunsnittet som låg på 53 år 2023. Alingsås effektivitetsindex ligger över övriga jämförande kommuner i denna rapport.

Kvalitetsindexet bygger till 75 procent på ett modellberäknat² mått för andelen elever som slutför sin examen inom fyra år, där hänsyn tas till deras socioekonomiska bakgrund. Modellen tar hänsyn till föräldrarnas inkomst- och utbildningsnivå, elevernas kön, andelen nyinvandrade elever och förekomst av ekonomiskt bistånd. Resterande 25 procent baseras på ett index från en elevenkät, bestående av utvalda frågor från Skolinspektionens enkät för elever i årskurs 2.

Kvalitetsindex för Alströmergymnasiet har ökat med fyra indexsteg mellan 2022 och 2023 från 41 till 45. Det modellberäknade värdet för andelen elever som slutför sin examen inom fyra år har förbättrats något mellan 2022 och 2023. Elevenkätindexet är detsamma 2022 och 2023.

Resursindex ligger kvar på samma nivåer mellan 2022 och 2023 det vill säga 91. Alingsås kommuns nettokostnadsavvikelse är 0,5 för 2024 vilket är en förbättring mot 2023 då nettokostnadsavvikelsen var 1,5. Målet långsiktigt är att vara i närheten av 0 i nettokostnadsavvikelse och samtidigt ha goda kvalitetsindikatorer.

Gymnasieelever i den kommunala gymnasieskolan i Alingsås har generellt sett goda resultat jämfört med de kommuner man jämför sig med. Det är enbart Lerum som i vissa fall har bättre kvalitativa indikatorer, även om Alingsås har ett högre effektivitetsindex än Lerum för 2023. De senaste årens positiva trend med ökad genomströmning där elever tar examen inom tre år har avstannat under 2024 i Alingsås. Trots detta ligger Alströmergymnasiet bättre

² Syftet med det modellberäknade värdet är att möjliggöra mer rättvisa jämförelser mellan kommuner som sinsemellan kan ha mycket olika förutsättningar. Skillnaden mellan det faktiska och det modellberäknade värdet anger om kommunens resultat är högre eller lägre än förväntat givet kommunens elevsammansättning. En positiv avvikelse innebär att resultatet är bättre än förväntat, medan en negativ avvikelse visar på ett lägre resultat än förväntat.

till än samtliga kommuner och kommungrupper i denna genomlysning avseende genomströmning på tre år. Samtidigt ligger man bland de 25% kommuner i Sverige med bäst resultat. Förvaltningen bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete med målsättningen att långsiktigt främja en så hög genomströmning som möjligt.

Under de senaste åren har förvaltningen uppmärksammat en nedåtgående trend där elever från årskurs 9 i kommunala skolor inte uppnår godkänt betyg. Från 2021 till 2024 har andelen som uppnår betygsgränserna i alla ämnen i årskurs 9 minskat från 76,6 % till 67,5%. De genomsnittliga meritvärdena från elever i årskurs 9 på kommunala skolor har också försämrats de senaste åren med en avvikelse mot modellberäknat värde för 2024 på -14,6%, där ett nollresultat kan uppfattas som ett resultat man kan förvänta sig utifrån socioekonomiska faktorer. Resultaten och betygen från årskurs 9 i grundskolan påverkar elevernas förutsättningar att nå godkända betyg inom tre år på gymnasiet. Mot bakgrund av de förändringar som förvaltningen observerat under de senaste åren bedöms en nettokostnadsavvikelse på 0,5, i kombination med kvalitativa resultat i nivå eller högre än jämförbara kommuner, vara i linje med målsättningen om att vara effektiv.

4. Vuxenutbildningen

4.1. Ekonominyckeltal

	2022	2023	2024
Nettokostnad gymnasial vuxenutbildning, kr/invånare			
Alingsås	286	357	Publiceras senare
Trelleborg	350	372	400
Lerum	181	168	Publiceras senare
Liknande kommuner gymnasieskola	211	241	278
Kommunsnitt	249	278	295
Nettokostnad svenska för invandrare kr/invånare			
Alingsås	235	217	Publiceras senare
Trelleborg	221	258	263
Lerum	238	221	Publiceras senare

Liknande kommuner, gymnasieskola	232	239	257
Kommunsnitt	277	288	263

Källa: Kolada

4.2. Kvalitetsnyckeltal

	2022	2023
Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%)		
Alingsås	72,6	69,9
Trelleborg	60,5	68,9
Lerum	70,1	71,1
Liknande kommuner, övergripande	63,4	67,5
Kommunsnitt	67,8	69,2

Källa: Kolada

	2022
Personer som arbetar eller studerar året efter avslutad utbildning komvux, i huvudmannens skolenheter, andel (%)	
Alingsås	92,1
Trelleborg	87,6
Lerum	91,5
Liknande kommuner, övergripande	88,6
Kommunsnitt	87,8

Källa: Kolada

4.3. Analys av resultat och effektivitet

Det är utmanande att göra jämförelser av vuxenutbildningen mellan kommuner, då både förutsättningar och utbildningsutbud skiljer sig åt. Nettokostnaden för *gymnasial* vuxenutbildning, vilken utgör den största inriktningen inom vuxenutbildningen, har i Alingsås ökat från 286 kronor per invånare år 2022 till 357 kronor år 2023.

Nettokostnaden för gymnasial vuxenutbildning i Alingsås är högre än i de flesta jämförda kommuner, vilket kan förklaras av flera faktorer. En ökning av antalet kursdeltagare har bidragit till högre kostnader, samtidigt som förvaltningen har gjort egna satsningar med kommunbidrag för att upprätthålla utbildningsutbudet då statsbidragen minskat med 2,9 miljoner kronor mellan 2022 och 2023. Kommunens geografiska läge i utkanten av Göteborgsregionen gör att fler studerar i hemkommunen vilket kräver en robust organisation vilket skiljer sig från andra kranskommuner i Göteborgsregionen där närheten till Göteborgs utbildningsutbud gör det lättare att minska kostnaderna för utbildningsutbud i egen regi utan att det påverkar individen i samma utsträckning.

Kostnadseffektivitet inom vuxenutbildningen uppnås när utbildningsutbudet dimensioneras utifrån behov och håller hög kvalitet, vilket ökar individens möjligheter till arbete eller vidare studier. I Alingsås var andelen personer som antingen arbetade eller studerade ett år efter avslutad utbildning 92,1 procent (2022), vilket är högre än både kommunsnittet (87,8 %) och övriga jämförda kommuner. Av dessa hade 69,7 % arbete ett år efter avslutade studier, en andel som är högre än kommunsnittet (66,7 %) och samtliga övriga kommuner i jämförelsen, med undantag för Lerum där motsvarande andel var 71,6 %.

5. Kulturverksamhet

5.1. Ekonominyckeltal övergripande

	2022	2023	2024
Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv			
Alingsås	914	976	Publiceras senare
Trelleborg	1184	1122	1207
Lerum	895	1006	Publiceras senare

Liknande kommuner, övergripande	1222	1258	1312
Kommunsnitt	1219	1283	1345

Källa: Kolada

5.2. Kulturskolan

5.3. Ekonominyckeltal kulturskolan

	2022	2023	2024
Nettokostnad musik-och kulturskola kr/invånare			
Alingsås	197	189	Publiceras senare
Trelleborg	171	202	221
Lerum	349	381	Publiceras senare
Liknande kommuner, övergripande	325	338	357
Kommunsnitt	316	338	354

Källa: Kolada

5.4. Kvalitetsnyckeltal kulturskolan

	2022	2023	2024
Elever i musik- eller kulturskola, 6–19 år, andel (%)			
Alingsås	13,6	15,8	Publiceras hösten 2025
Trelleborg	i.u	3,6	Publiceras hösten 2025
Lerum	14,6	14,5	Publiceras hösten 2025
Liknande kommuner, gymnasieskolan	10,9	11,1	Publiceras hösten 2025
Kommunsnitt	12,3	12,5	Publiceras hösten 2025

Källa: Kolada

5.5. Biblioteket

5.6. Ekonominyckeltal biblioteket

	2022	2023	2024
Kostnad bibliotek, kr/invånare			
Alingsås	448	447	Publicera senare
Trelleborg	423	424	455
Lerum	385	428	Publiceras senare
Likande kommuner, övergripande	510	540	551
Kommunsnitt	597	629	646
Nettokostnad bibliotek, kr/inv			
Alingsås	414	407	Publiceras senare
Trelleborg	409	406	423
Lerum	371	410	Publiceras senare
Liknande kommuner, övergripande	490	519	531
Kommunsnitt	530	563	592

Källa: Kolada

5.7. Kvalitetsnyckeltal biblioteket

	2022	2023	2024
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0–17 år			
Alingsås	17,7	20,0	22,21
Trelleborg	7,9	8,9	9,1

Lerum	18,9	16,7	21,3
Likande kommuner, övergripande	10,9	11,6	12,5
Kommunsnitt	12,5	13,5	14,4
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv			
Alingsås	195	204	222
Trelleborg	156	165	166
Lerum	313	186	205
Likande kommuner, övergripande	194	207	214
Kommunsnitt	207	218	229
Fysiska besök vid kommunala bibliotek, antal/invånare			
Alingsås	-	4,6	5,8
Trelleborg	2,1	2,3	2,4
Lerum	4,2	4,2	4,3
Likande kommuner, övergripande	4,2	4,4	4,5
Kommunsnitt	4,5	4,8	5,0

Källa: Kolada

5.8. Besökare och utbud till övriga kulturella mötesplatser

	2021	2022	2023	2024
Antal besök till museet	1 922	13 637	5 160	4 671
Antal besök till konsthall	5 670	12 747	8 010	13 612
Antal fikavandringar	29	37	41	83

Källa: Förvaltningens egna uppgifter

5.9. Analys av resultat och effektivitet

Kultur- och utbildningsnämnden tillhandahåller ett brett kulturutbud genom bland annat bibliotek, konsthall, museum, kulturskola, mötesplatser, kulturprogramverksamhet och riktat stöd till kulturföreningar. Till skillnad från annan kommunal verksamhet kan kultursektorn och dess utbud skilja sig åt mellan kommuner vilket kan vara värt att beakta vid en analys och jämförelse med andra kommuner.

Nettokostnaden för kulturverksamhet per invånare är relativt låg jämfört med liknande kommuner, kommunsnittet och Trelleborg samtidigt som siffrorna ligger mer i nivå med Lerums siffror.

Nettokostnaden per invånare för biblioteksverksamheten i Alingsås ligger på en lägre nivå jämfört med både kommungruppen liknande kommuner och kommunsnittet. Vid en jämförelse med Trelleborg och Lerum framgår att kostnaderna är likvärdiga mellan dessa kommuner. Alingsås uppvisar en hög nivå av barnboksutlåning i de kommunala biblioteken jämfört med övriga kommuner och ligger bland de 25% av kommunerna med bäst resultat. Utifrån antalet fysiska besök per invånare uppvisar Alingsås de högsta siffrorna i jämförelse med övriga kommuner och kommungrupper.

En jämförelse mellan andelen elever per invånare i Kulturskolan i Alingsås och motsvarande verksamheter i andra kommuner visar att Kulturskolan i Alingsås når en större andel av barn och unga. Samtidigt har Alingsås en lägre nettokostnad för Kulturskolan per invånare 2023 jämfört med de kommuner som ingår i denna jämförelse.

Före pandemin (2015–2019) hade museet i genomsnitt 13 200 besök per år. I juni 2022 öppnade utställningen *Bronsskatten*, vilket resulterade i cirka 13 600 besök det året. Åren därefter har antalet besök minskat till 5 160 (2023) och 4 671 (2024). Förvaltningen har under året initierat ett utvecklingsarbete av museiverksamheten för att nå fler besökare.

Konsthallen hade i genomsnitt 12 000 besök per år under perioden 2016–2019. Denna nivå har i stort sett bestått efter pandemin, med undantag för 2023 då antalet besök uppgick till cirka 8 000. Antalet fikavandringar, som förvaltningen har genomfört inom ramen för turistenheten, har successivt ökat under åren.

6. Öppen ungdomsverksamhet

6.1. Ekonominyckeltal

	2022	2023	2024
Nettokostnad fritidsgårdar kr/invånare			
Alingsås	85	99	139,9
Trelleborg	203	214	229
Lerum	124	153	Publiceras senare
Liknande kommuner, övergripande	238	245	255
Kommunsnitt	232	247	259

Källa: Kolada

6.2. Kvalitetsnyckeltal

Besökarstatistik för ungdomsverksamheten i Alingsås och Sollebrunn 2024

Plats	Åldersgrupp	Totalt antal besökare	Flickor (%)	Pojkar (%)	Icke-binära (%)	Förändring från föregående period, antal besökare (%)
Alingsås	13–15 år	2 658	57%	43%	-	51%
	16–18 år	1 487	53%	47%	-	- 22%
Sollebrunn	13–15 år	649	35%	65%	-	Ingen öppen verksamhet 2023
	16–18 år	182	26%	74%	-	Ingen öppen verksamhet 2023

Källa: Förvaltningens egna uppgifter.

6.3. Analys av resultat och effektivitet

Alingsås kommun har, i jämförelse med både övriga kommuner och kommungenomsnittet, låga kostnader för fritidsgårdsverksamheten, benämnd *öppen ungdomsverksamhet* i nämndens verksamhet. En möjlig orsak till detta är att verksamheten under senare år enbart

har bedrivits i Alingsås tätort. Under 2022 och 2023 fanns ingen öppen verksamhet i vare sig Ingared eller Sollebrunn. Från och med 2024 har dock verksamheten återupptagits i Sollebrunn, medan den fortsatt ligger vilande i Ingared på grund av renovering av lokaler. Under 2024 ökade besöken i åldrarna 13–15 år som ett resultat av ett aktivt arbete med att prioritera denna målgrupp till verksamheten i enlighet med nämndens riktlinjer för ungdomsverksamheten. Förvaltningen konstaterar att nettokostnaden för ungdomsverksamheten har ökat mellan 2023 och 2024, från 99 kronor till 139,9 kronor per invånare. Kostnadsnivån börjar därmed att närma sig övriga kommuner, vilket till stor del förklaras av återöppningen av verksamheten i Sollebrunn under 2024. Den fortsatta kostnadsutvecklingen kommer att påverkas av framtida beslut om öppettider i Alingsås tätort, Ingared och Sollebrunn. Särskilt relevant blir detta i och med att verksamhetslokalerna i Ingared åter tas i bruk 2026 efter genomförd renovering, vilket förväntas medföra ökade kostnader.

7. Fritidsverksamhet

7.1. Ekonominyckeltal

	2022	2023	2024
Nettokostnad idrotts-och fritidsanläggningar kr/invånare			
Alingsås	979	1014	Publiceras senare
Trelleborg	1464	1809	2170
Lerum	817	717	Publiceras senare
Liknande kommuner, övergripande	1452	1562	1736
Kommunsnitt	1234	1314	1462
Nettokostnad allmän fritidsverksamhet kr/invånare			
Alingsås	231	188	Publiceras senare
Trelleborg	259	324	313
Lerum	265	309	Publiceras senare
Liknande kommuner, övergripande	169	197	211

Kommunsnitt	281	289	300
-------------	-----	-----	-----

Källa: Kolada

7.2. Kvalitetsnyckeltal

7.2.1 Nohaga Parkbad

	2019 (öppnade i mars)	2020	2021	2022	2023	2024
Antal besökare	130 712	138 362	80 755	163 418	190 987	177 386
Antal besökare per månad	10 893	11 530	6 730	13 618	15 916	14 782
Antal barn som deltagit i simskola	1 232	1 089	1 389	1 265	1 304	1 252
Antal deltagare simskola, invånare Alingsås kommun	1 095	857	1 135	1 039	1 065	997
Antal deltagare simskola, invånare annan kommun	137	232	254	226	239	255
Antal elevpassager skolsimning, med simlärare	4 406	5 313	6 655	5 650	7 252	6 901
Antal elevpassager skolbad, utan simlärare	3 348	2 578	2 359	2 299	2 067	2 023
Allmänhetens besök till simhall	3,16	3,33	1,93	3,87	4,5	4,17

per kommuninvånare						
-----------------------	--	--	--	--	--	--

Källa: Förvaltningens egna uppgifter

7.2.2 Beläggingsgrad sporthallar

Beläggingsgrad är ett centralt mått för att förstå hur väl kommunens resurser stödjer föreningslivet. Föreningslivets bokning av sporthallar är som mest intensiv mellan oktober-april. Därefter avtar bokningarna successivt för att under maj-september ha betydligt färre uppbokningar då de föreningar som bokar mest bedriver säsongsbaserad idrott. Nedanstående siffror visar beläggingsgraden för sporthallar under första kvartalet 2025.

Beläggingsgrad sporthallar i Alingsås kommun 2025-01-01 – 2025-03-31

	Hela kommunen	Alingsås tätort	Alingsås norra	Alingsås södra
Beläggingsgrad sporthall andel (%)				
Vardagar* kl. 16-22	41,2	69,1	24,6	65,4
Vardagar kl. 17-21	76,3	88,5	36,9	80,9
Vardagar kl. 17-19	82,2	94,8	44,5	81,2
Helgdagar** kl. 10-16	66	80	21,2	71,2
Helgdagar kl. 17-21	40,8	46	23,1	44,2

Källa: Smartbook

*vardagar avser samtliga måndagar-fredagar röda dagar som infaller under dessa veckodagar.

**helgdagar avser samtliga lördagar-söndagar exklusive röda dagar som infaller

7.2.3 Beläggingsgrad scener

Beläggingsgrad Palladium 2025-01-01 – 2025-04-30

	Beläggingsgrad andel (%)	Varav andel föreningar (%)	Varav andel företag (%)	Varav andel övrigt (%)
Beläggingsgrad Palladium andel (%)				
Måndag-söndag KI 8-22	37,1	11,06	1,92	87,01
Måndag-söndag KI 8-16	37,8	9,62	1,92	89,45
Måndag-söndag KI 16-22	36,3	13,39	1,97	84,65

Källa: Smartbook

Beläggingsgrad Alströmerteatern 2025-01-01 – 2025-04-30, externa bokningar

Visar bokningar exklusive bokningar av Alströmergymnasiet, Kulturskolan och kommunfullmäktige.

	Beläggingsgrad andel (%)	Varav andel föreningar (%)	Varav andel företag (%)	Varav andel övrigt (%)
Beläggingsgrad Alströmerteatern andel (%)				
Måndag-söndag KI 8-22	1,5	0	100	0
Måndag-söndag KI 8-16	1,5	0	100	0
Måndag-söndag KI 16-22	1,7	0	100	0

Källa: Smartbook

Beläggingsgrad Alströmerteatern 2025-01-01 – 2025-04-30, kommunala förvaltningar

Visar förvaltningsinterna bokningar utförda av Alströmergymnasiet och Kulturskolan samt bokning av sammanträden med kommunfullmäktige.

	Beläggingsgrad andel (%)	Varav andel föreningar (%)	Varav andel företag (%)	Varav andel övrigt (%)
--	--------------------------	----------------------------	-------------------------	------------------------

Beläggingsgrad Alströmerteatern andel (%)				
Måndag-söndag KI 8-22	24	0	0	100
Måndag-söndag KI 8-16	29,1	0	0	100
Måndag-söndag KI 16-22	15,6	0	0	100

Källa: Smartbook

Den totala beläggingsgraden avseende Alströmerteatern, baserade på de två tabellerna ovan, sammanställs i tabellen nedan:

Beläggingsgrad totalt Alströmerteatern 2025-01-01 – 2025-04-30

	Beläggingsgrad Alströmerteatern totalt, andel (%)
Måndag-söndag KI 8-22	25,5
Måndag-söndag KI 8-16	30,6
Måndag-söndag KI 16-22	17,3

Källa: Smartbook

7.2.4 Beläggingsgrad konstgräsplaner

Beläggingsgrad konstgräsplaner 2025-01-01 – 2025-03-31

	Alströmvallen	Gerdskenvallen	Noltorpsvallen	Alla planer
Beläggingsgrad konstgräsplaner andel (%)				
Vardagar* kl. 16-22	55,8	61,8	67,4	61,7
Vardagar kl. 17-21	71,3	80,7	89,3	80,4
Vardagar kl. 17-19	73,8	88,3	93,4	85,2

Helgdagar** kl. 10-16	65,4	85,9	67,3	72,9
Helgdagar kl. 17-21	19,3	15,8	12,5	15,9

Källa: Smartbook

*vardagar avser samtliga måndagar-fredagar röda dagar som infaller under dessa veckodagar.

**helgdagar avser samtliga lördagar-söndagar exklusive röda dagar som infaller

7.2.5 Deltagartillfällena i idrottsföreningar

	2021	2022	2023
Deltagartillfällen* i idrottsföreningar, antal/invånare 7–20 år			
Alingsås	31,1	32,4	34,6
Trelleborg	28,5	32,1	34,6
Lerum	32,3	32,0	36,3
Likande kommuner, övergripande	26,7	29,1	31,3
Kommunsnitt	22,3	25,0	26,9

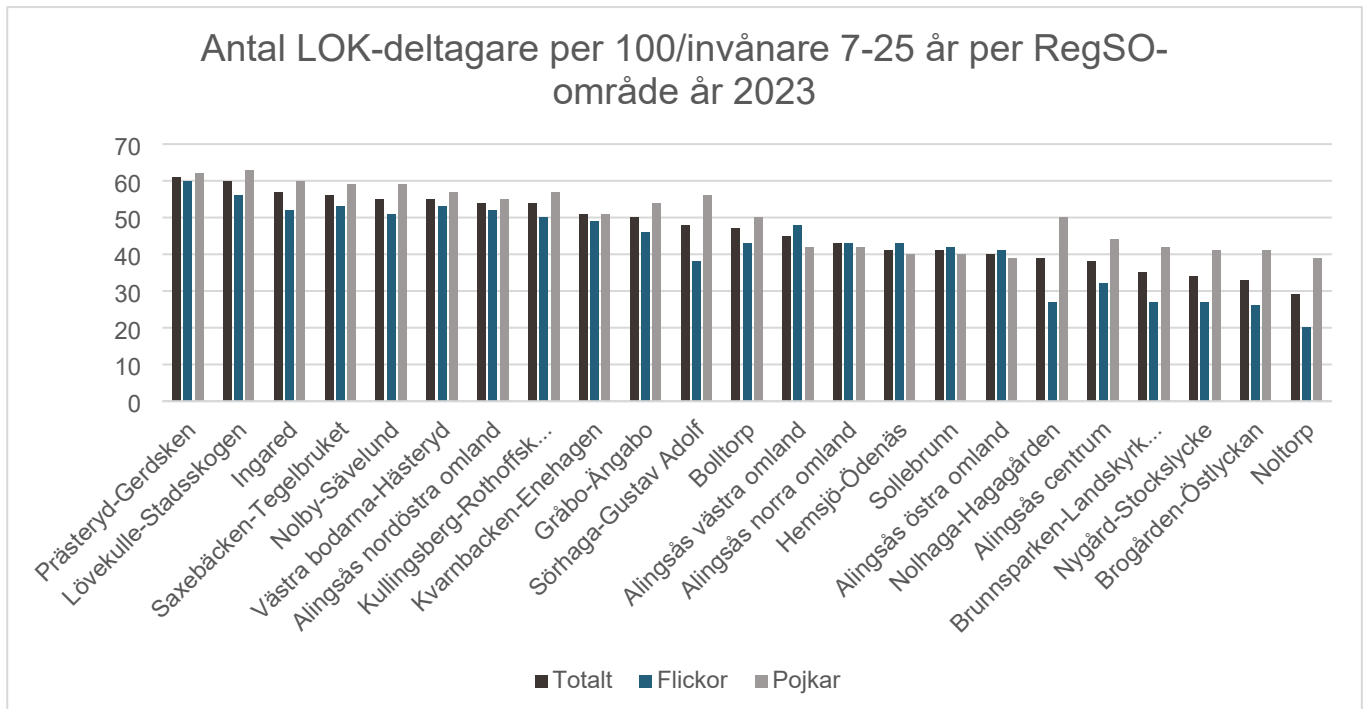
Källa: Kolada

* På varje aktivitet registreras antalet deltagare inom bidragsberättigad ålder. Antalet deltagare utgör då antalet deltagartillfällen. När statistiken presenteras är antalet deltagartillfällen det sammanlagda antalet deltagare som deltagit vid samtliga gruppaktiviteter. Det ska inte förväxlas med unika individer.

7.2.6 Antal LOK-deltagare per 100/invånare 7–25 år per RegSO-område år 2023

Statistiken nedan illustrerar hur utbrett deltagandet i idrottsföreningar är bland barn och ungdomar i olika stadsdelar eller områden i kommunen. Uppgifterna baseras på en sammanställning av de barn och unga som under 2023 deltog i minst en idrottsaktivitet som

fått statligt lokalt aktivitetsstöd (LOK-stöd). RegSO-områden³ (Regionala statistikområden) är en geografisk indelning framtagen av SCB för att möjliggöra mer detaljerad och jämförbar statistik inom och mellan kommuner.

Källa: Riksidrottsförbundet

Det områden där det finns flest deltagare är Prästeryd-Gerdsken följt av Lövekulle-Stadsskogen. Lägsta antal deltagande har område Noltorp följt av Brogården-Östlyckan.

³ Syftet är att synliggöra lokala skillnader i exempelvis hälsa, föreningsdeltagande och serviceutnyttjande samt ge bättre underlag för planering, jämlikhet och integrationsinsatser. Indelningen togs fram på uppdrag av regeringen för att bland annat följa upp socioekonomisk segregation och jämställdhetspolitiska mål.

7.3. Analys av resultat och effektivitet

När det gäller nettokostnaden per invånare för idrotts- och fritidsanläggningar ligger Alingsås kommun under genomsnittet för alla kommuner, liknande kommuner och Trelleborg. Endast Lerum har en lägre nettokostnad än Alingsås i jämförelsen.

Även när det gäller den allmänna fritidsverksamheten, som inkluderar stöd till föreningsliv, har Alingsås en lägre nettokostnad per invånare jämfört med övriga kommuner i jämförelsen.

Deltagande i föreningsidrott

Statistik över deltagartillfällen i idrottsföreningar per invånare i åldern 7–20 år (där statligt LOK-stöd utgått) visar att Alingsås ligger i nivå med eller över genomsnittet för alla kommuner och liknande kommuner. Jämfört med Trelleborg och Lerum ligger Alingsås på likvärdig nivå. Genom att titta på antalet LOK-deltagare per RegSO-område framgår att deltagandet i organiserad idrott är ojämnt fördelat mellan kommunens olika områden. Prästeryd–Gerdsken uppvisar det högsta antalet deltagare per 100 invånare, tätt följt av Lövekulle–Stadsskogen. Samtidigt visar områden som Noltorp och Brogården–Östlyckan på det lägsta antalet deltagare. Dessa variationer kan tyda på skillnader i kännedom om aktiviteter eller socioekonomiska förutsättningar som påverkar barns och ungas möjlighet att delta i organiserad idrott.

Belägningsgrad i anläggningar

Belägningsgraden för uthyrningsbar tid i sporthallar under vardagar kl. 16–22 ligger på 41,2 % för kommunen som helhet. Den lägsta beläggningen återfinns i den norra kommundelen (24,6 %), medan Alingsås tätort (69,1 %) och södra delen (65,4 %) uppvisar betydligt högre beläggning. Den högsta nyttjandegraden förekommer i tätorten vardagar kl. 17–19, där beläggningen motsvarade 94,8 %. Detta mönster går igen även i andra delar av kommunen och tyder på att denna tidsperiod är den mest efterfrågade för föreningsidrotten. Även konstgräsplanerna har högst efterfrågan mellan kl. 17–19 och 17–21 på vardagar, med en belägningsgrad upp mot 93 % på en av planerna. Därtill noteras hög beläggning även under dagtid på helger. Samtliga konstgräsplaner är belägna i Alingsås tätort, och den höga nyttjandegraden indikerar stor efterfrågan på centralt belägna planer.

Belägningsgraden för sporthallar och konstgräsplaner är en central faktor vid överväganden om framtida nybyggnationer. Kultur- och utbildningsförvaltningen har i lokalförsörjningsplanen för 2025 gjort bedömningen att det finns behov av att omgående utreda anläggning av ytterligare konstgräsplaner och en kommunal idrottshall inom Alingsås tätort i syfte att möta den fortsatta höga efterfrågan som finns under de mest belastade tiderna.

Belägningsgraden på förvaltningens scener visar att scenkapaciteten är underutnyttjad. Förvaltningen kommer att se över möjligheter att öka attraktionskraften i att nyttja scenlokalerna.

8. Uppföljning av möjliga förflyttningar

Här presenteras en uppföljning av de möjliga förflyttningar som beslutades i kultur- och nämndens genomlysning 2024. Förvaltningens arbete med effektiviseringsåtgärderna på kort och lång sikt presenteras. I förra årets genomlysning identifierade kultur- och utbildningsnämnden också tre kommungemensamma utredningar som kommunstyrelsen skulle ta ställning till. Kommunstyrelsen beslutade i sin budget för 2026 att ge förvaltning i uppdrag att arbeta vidare med de identifierade områdena.

8.1. Effektiviseringsåtgärder på kort sikt

Åtgärd	Beskrivning	Möjlig effektivisering	Uppföljning
Sänkt nettokostnad fritid	Säkra besöksflöden till Nollhaga Parkbad	0,5 mkr	Pågående arbete där effektivisering ännu inte är genomförd.
Minskad administration	Interndebitering av simundervisning och idrottslokaler	0,2 mkr	Åtgärden är genomförd. Åtgärden har medfört minskad administrativa uppgifter för medarbetare inom egen förvaltning samt kollegor på andra förvaltningar.
Sänkta inköpskostnader	Ny inköpsorganisation med färre antal beställare	0,5 mkr	Arbete med ny inköpsorganisation pågår. Ett exempel är att centralisera inköpsprocess för samtliga böcker på Alströmergymnasiet.
Förändrade inköpsrutiner	Minska användandet av First card	0,2 mkr	Många First card har tagits bort med effekten med lägre kostnader och starkare regelefterlevnad av upphandlingslagstiftning.

8.2. Effektiviseringsåtgärder på lång sikt

Åtgärd	Beskrivning	Möjlig effektivisering	Uppföljning
Sänkt nettokostnad hela KOU	Samverkan och hitta synergier inom förvaltningens administrativa processer. Där exempelvis. automatiserade processer/AI används	1,5 mkr	Effektiviseringar har genomförts och besparingen överstiger 1,5 mnkr. Exempelvis fördelades en administratörs arbetsuppgifter på befintlig personal istället för nyanställning.
Minskade interkommunala kostnader samt lägre nettokostnadsavvikelse gymnasieskola	Öka möjligheten för studier på Alströmergymnasiet genom att vara konkurrenskraftiga och ha tillräckligt många studieplatser.	2 mkr	Effektivisering har genomförts genom att Alströmergymnasiet styrt mot fyra klasser per årskull på ekonomiprogrammet, vilket bidragit till att fler elever valt att stanna istället för att studera på annan ort.

8.3. Effektiviseringsåtgärder som utreds

Åtgärd	Beskrivning	Möjlig effektivisering	Uppföljning
Översyn lokalkostnader med fokus på nämndens specialobjekt	Se över och synliggör hur hyresjusteringar påverkar nämndernas utförande av kärnverksamhet	Motverka ökade kostnader	Förvaltningen har stärkt det strategiska arbetet med lokalkostnader genom en fördjupad analys av lokalernas användning, kostnader och ändamålsenlighet. En struktur för långsiktig uppföljning har etablerats för att möjliggöra välgrundade beslut. Arbetet omfattar även en tioårig prognos över framtida kostnader, som utvecklas vidare under året för att stödja den strategiska planeringen.
Sänkta kostnader för nämnderna.	Samnyttjande av förvaltningens	Inväntar utredning	Förvaltningen deltar i arbetet med att etablera en grupp som ska främja effektiv samordning och samnyttjande av kommunens lokaler för möten och konferenser. Syftet är

	lokaler för övriga förvaltningar		att optimera resursanvändningen och skapa ett mer hållbart och kostnadseffektivt lokalutnyttjande.
Sänkta kostnader för nämnder	Samverkan med andra nämnder för enhetlig organisering av vissa yrkesgrupper, för att bidra till attraktiv arbetsgivare samt yrkesmässig professionalisering	Invänta utredning. Motverka ökade kostnader	Förvaltningen har inlett dialog med fackliga organisationer om intern samordning av yrkesgrupper. Anpassade gymnasieskolan samverkar med Korttidstillsyn (KTS) kring personal och ledningsgruppen håller gemensamma möten med andra förvaltningar för ökad samverkan.

9. Möjliga förflyttningar för ökad effektivitet 2025–2026

Utifrån analysen och uppföljningen av 2024 års genomlysning kommer nämnden, utöver tidigare beslutade förflyttningar att identifiera ytterligare potentiella utvecklingsområden för att stärka verksamhetens effektivitet. Under perioden 2025–2026 kommer förvaltningen därför att genomföra särskilda utredningar, enligt nedanstående tabell, med fokus på lokaleffektivitet samt resursanvändning inom Alströmergymnasiets nationella program. Dessa utredningar kan på sikt leda komma att leda till konkreta åtgärder. Parallellt fortsätter förvaltningen, inom ramen för det ordinarie uppdraget, arbetet med att bidra till uppfyllelsen av kommunens övergripande mål om effektivitet.

9.1. Möjliga förflyttningar som ska undersökas av kultur- och utbildningsförvaltningen

Område	Beskrivning	Möjlig effektivisering
Lokaleffektivitet	Förvaltningen har fortsatt i uppdrag att delta i kommunövergripande utredning avseende samutnyttjande av kommunens förvaltningslokaler.	Öka nyttjandegraden av lokalerna.
Lokaleffektivitet	Förvaltningen ska utreda hur den öppna ungdomsverksamheten kan bedrivas på ett effektivt sätt med hänsyn till att verksamheten är geografiskt fördelad över tre områden i kommunen.	Säkerställa en effektiv verksamhet där ungdomsverksamheten har en god kvalitet utifrån tilldelade resurser.
Nationellt gymnasieprogram	Förvaltningen får i uppdrag att utreda kostnadseffektiviteten på Alströmergymnasiets program.	Säkerställa att resurser används ändamålsenligt och kostnadseffektivt.